

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce bakalářská

Posudek vedoucího

Práci hodnotil: Mgr. Miloš Kratochvíl, Ph.D.

Práci předložila: Miroslav Procházka

Název práce: Proces individualizace v díle Ericha Fromma

1. CÍL PRÁCE

Ambiciózním cílem práce je představit proces individualizace, a to jak na ontogenetické, tak na fylogenetické úrovni. S tím se pojí ještě jeden cíl: ukázat, jak s tímto vývojem souvisí svoboda a vědomí individuální existence. Materiálem, s jehož pomocí chce autor těchto cílů dosáhnout, jsou interpretace Ericha Fromma a Maxe Webera. Na jejich díle sleduje především výklad vztahu protestantismu a kapitalismu.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Na první pohled je zřejmé, že autor má koncepci práce dobře promyšlenou, byť se spíše než procesu individualizace samotného týká Frommových názorů na tuto problematiku. Od výkladů podstaty člověka, přes psychoanalyticky pojímané zkoumání jeho vývoje, roli náboženství (nejdříve obecně, potom se zaměřením na protestantismus), následně na vztah protestnatismu a kapitalismu, a nakonec na Frommovu kritiku kapitalismu.

Kapitoly na sebe tematicky navazují, jde ale víceméně o kompilační práci. Autor sestavuje podle zvolené koncepce Frommovy myšlenky z různých jeho knih. Většinou se mu to dobře daří, i když je nutné poukázat na to, že používá poměrně málo zdrojů, sekundární prakticky vůbec. Některé části (např. kap. 3), ač tematicky velmi zajímavé a dobře prezentované, jsou zpracovány jen s minimem odkazů na literaturu. Kap. 3.1 je sice krátká, ale zato zřetelně ukazuje vlivy Freuda a Marxe. Autor si tak připravuje přechod k další části, v níž se zabývá hlavním tématem, procesem individualizace. Zde se zabývá vznikem individuální identity (4.1) a jejích patologických podob (4.2). Ocenit je třeba pozornost, která je věnována neustálému sledování tématu ve dvou vývojových liniích (Fromm opravdu nachází odvážné souvislosti mezi vývojem jedince a vývojem lidstva).

Autor sleduje různé podoby incestní fixace a způsoby jejího narušení. Nejvíce pozornosti věnuje Frommově interpretaci přechodu z matriarchátu k patriarchátu a roli, kterou zde hrálo náboženství (zejména protestantismus). Příslušná kapitola (8.) je zřejmě nejsilnější v celé práci. Přičítám to i skutečnosti, že zde autor pracuje současně s texty Fromma, Webera a Zafirovského, jejichž názory zdárně vzájemně konfrontuje.

Závěr práce je věnován Frommovu hodnocení kapitalismu. Zde je ukázáno, v čem Fromm vidí jeho přínosy a v čem nebezpečí ve vztahu k individuální identitě.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

K formální úpravě nemám závažnějších námitek. Jazykově je práce (až na několik překlepů) velmi pěkná. Méně přehledný mi přijde zvolený způsob odkazování na zdroje – do závovek v textu.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Prezentovanou práci považuji za kompilaci vysoké úrovně. Mezi výhody patří skutečnost, že se autorovi podařilo práci napsat věcně a neobyčejně přehledně a jasně. Nevýhodou je poměrně nízký počet zdrojů, zejména sekundárních. To potom projevuje v čistě deskriptivním, kompilačním charakteru práce (byť občas problemskne krátké srovnání s Freudem, s Weberem a na konce práce se Zafirovksim). Rád bych práci ohodnotil na výbornou, ale vzhledem k uvedeným výtkám nakonec navrhuji celkové hodnocení velmi dobře.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA: velmi dobře

Datum: 12.5.2014

Podpis:

